

STENO DIABETES CENTER

Rapport om Kompetenceudvikling til diabetessygeplejerske og klinisk specialist på Steno Diabetes Center 2001

Lis Kofoed Borrild
Chefsygeplejerske, cand. cur.

Februar 2003

3. udgave

Indholdsfortegnelse	side
Forord.....	3
Baggrund.....	4
Formål med aftalen.....	6
Aftalens indhold.....	6
Specialopgaver for diabetessygeplejersker.....	14
Funktionsbeskrivelser for specialfunktioner.....	15
Afslutning.....	26
Litteraturliste.....	29
Bilagsliste.....	30
Bilag.....	31

Forord

Overenskomsten i 1997 mellem Dansk Sygeplejeråd og Amtsrådsforeningen om sygeplejerskernes løn- og ansættelsesforhold gav mulighed for individuelle forhandlinger om funktions-, kvalifikations- og resultatløn.

Den nye overenskomst var anledningen til at Steno Diabetes Center genforhandlede sin aftale med Dansk Sygeplejeråd i Københavns amt. Disse forhandlinger førte i 2001 til, at der blev udarbejdet retningslinier for betegnelsen diabetessygeplejerske, samt hvilke funktioner stillingen gav kompetence og løn til. Desuden indeholdt aftalen med Dansk Sygeplejeråd uddannelsesprogrammer for yderligere tre stillingskategorier, indenfor hvilke der nu er forhandlet funktions og/eller kvalifikationstillæg.

Denne rapport beskriver proces og resultater af forhandlingerne om diabetessygeplejerskens ansvars- og kompetenceområde samt giver forslag til særlig kompetenceudvikling til klinisk sygeplejespecialist i diabetes.

Rapportens indhold viser kompleksiteten i diabetesomsorg og - behandling og peger på, at såvel samfundet som sygeplejefprofessionen har behov for specialuddannede sygeplejersker indenfor diabetesområdet

Lis Kofoed Borrild
Chefsygeplejerske, cand.cur

August 2002

1. Baggrund

Baggrunden for aftalen med Dansk Sygeplejeråd i år 2001 om kvalifikationstillæg til diabetessygeplejersker, kliniske specialister i diabetisk øjensygdomme, kliniske specialister i diabetes og praktikvejleder var et ønske fra Steno Diabetes Centers side om at få defineret betegnelsen: "diabetessygeplejerske". Desuden var der et ønske om at give mulighed for differentierede kompetencer blandt diabetessygeplejerskerne. Det væsentlige i aftalen var udarbejdelse af retningslinier for diabetessygeplejerskens ansvars- og kompetenceområde samt en beskrivelse af, hvorledes disse kompetencer kan erhverves.

Der var ligeledes et ønske om at styrke udvikling og forskning i sygeplejen indenfor det diabetologiske område som beskrevet i rapporten: Strategi for udvikling og forskning i sygeplejen år 2000 – 2010 (bilag 1).

På Steno Diabetes Center blev der i 1996 udarbejdet og indgået aftale med Dansk Sygeplejeråd om en funktionsbeskrivelse for sygeplejersker i lønramme 26. Aftalen omfattede sygeplejersker, der tidligere på Hvidøre Hospital og Niels Steensens Hospital havde haft stillinger som oversygeplejerske samt sygeplejelærere, og som alle havde gennemgået forskellige former for videre- eller efteruddannelser.

Af funktionsbeskrivelsen fremgår den organisatoriske placering, generelle funktioner og specielle funktioner (bilag 2). Efterfølgende anvendtes titlen diabetessygeplejerske af alle der var omfattet af ovenstående funktionsbeskrivelse.

Sundhedsstyrelsens redegørelse fra 1994 om den fremtidige diabetesbehandling i Danmark anbefalede, at der blev ansat flere diabetessygeplejersker både i primær- og sekundær sundhedstjeneste (1).

Den enkelte stilling blev oprettet afhængig af afdelingens, kommunens eller amtets ønsker, økonomi og mulighed for tilbud om diabetesbehandling. Der var store individuelle variationer i kvalifikationer, ansvar, kompetence og funktioner blandt diabetessygeplejerskerne. Det er endnu ikke lykkedes at udarbejde en national kompetenceprofil for en diabetessygeplejerske, men der arbejdes på dette i FS19's regi (faglig sammenslutning for sygeplejersker beskæftiget med pleje af diabetikere) (2). Der forventes en endelig rapport om emnet ultimo 2002.

Dansk Sygeplejeråds Strategioplæg – Specialisering i sygeplejen i Danmark fra 1995 følger ICN's definition på en specialuddannet sygeplejerske:

"En specialuddannet sygeplejerske er en sygeplejerske, der er uddannet udover den almene sygeplejerskeuddannelse og har eksamensbevis herfor og med en udvidelse af den faglige kompetence inden for et bestemt område af sygeplejen. Videreuddannelse og autorisation fastlægges under hensyn til specialisterne's opgaver, uddannelse og arbejde" (3, s. 30).

Det vil sige, at specialuddannelsen er en offentlig godkendt uddannelse, hvor Sundhedsstyrelsen fører tilsyn og godkender retningslinier for uddannelsen samt udsteder eksamensbeviser (s. 30).

Sundhedsstyrelsen har godkendt og giver autorisation til følgende fire områder: anæstesi-, intensiv-, psykiatri- og hygiejnesygeplejerske som specialuddannelser.

Dansk Sygeplejeråd og Sundhedsstyrelsens anbefalinger for at igangsætte en specialuddannelse er:

"hvis der såvel i samfundet som i sygeplejefprofessionen er afdækket behov for sygepleje, som sygeplejersker med grunduddannelse ikke er uddannet til at imødekomme" (3, s. 31).

DSR har tidligere afvist et oplæg fra FS19 om en specialuddannelse i diabetessygepleje, idet området på daværende tidspunkt ikke opfyldte de ovenfor nævnte betingelser for en specialuddannelse.

Foranlediget af henvendelser fra de faglige sammenslutningers side om etablering af specialuddannelser inden for mange kliniske områder, er der i DSR's regi taget initiativ til etablering af efteruddannelsestilbud inden for forskellige grene af sygeplejen (3). Undervisningsministeriet og DSR definerer efteruddannelse som:

En ajourførende uddannelse, hvor formålet er at bygge oven på en grunduddannelse eller en videreuddannelse for at vedligeholde de for erhvervsudøvelsen nødvendige kundskaber og færdigheder. Efteruddannelse er ikke kompetencegivende (3).

Et af disse efteruddannelsesstilbud er et formaliseret 4 ugers modul opdelt efteruddannelse for sygeplejersker i diabetessygepleje. Denne blev igangsat i år 2000. Formålet med efteruddannelsen er at styrke funktioner og arbejdsområde for sygeplejersker, der arbejder med sygepleje til diabetespatienter. Der udstedes uddannelsesbevis med angivelse af uddannelsens omfang og teoriundervisning. Desuden udarbejdes en skriftlig opgave, der tager udgangspunkt i egen praksis. Opgaven fremlægges på sidste modul. Uddannelsen er ikke meritgivende.

2. Formål med aftalen

Formålet med aftalen med Dansk Sygeplejeråd i 2001 var at få udarbejdet klare retningslinier for, hvad betegnelserne diabetessygeplejerske, klinisk specialist i diabetisk øjenssygdomme, klinisk specialist i diabetes og praktikvejleder på Steno Diabetes Center omfatter, samt hvorledes den enkelte sygeplejerske kan opnå de kompetencer, der forudsættes for at varetage funktionerne.

3. Aftalens indhold

Oplægget til aftalen med Dansk Sygeplejeråd blev udarbejdet i 2000 af en arbejdsgruppe bestående af sygeplejerskerne Marianne Bruun og Rikke Selzer Terkildsen, cheflæge Knut Borch-Johnsen samt personalechef Henriette Orholm. Forhandlingerne strakte sig over 1½ år og var resultat af ny løns mulighed for at forhandle funktions- og kvalifikationstillæg. Uddannelsen til de nedenfor nævnte områder er i aftalen beskrevet som protokollater(bilag 3).

- Protokollat 1 beskriver kvalifikationstillæg for diabetessygeplejersker
- Protokollat 2 beskriver kvalifikationstillæg for kliniske specialister i diabetisk øjenssygdom
- Protokollat 3 beskriver kvalifikationstillæg for klinisk specialist i diabetes (særlig kompetenceudvikling) og
- Protokollat 4 beskriver tillæg for praktikvejlederfunktionen

Samtlige 4 protokollater blev underskrevet i februar 2001 og trådte i kraft med det samme. I forbindelse med forhandlingerne med Dansk Sygeplejeråd om kvalifikationstillæg til diabe-

tessygeplejersker blev yderligere 10 sygeplejersker diabetessygeplejersker. Antallet af diabetessygeplejersker på SDC er på nuværende tidspunkt 16. Derudover er der ansat endnu 7 sygeplejersker, hvoraf 2 opnår de kompetencer, der forudsættes for at blive diabetessygeplejerske i sommeren 2002.

Derudover er der ansat en sygeplejerske, som foruden at være diabetessygeplejerske er projektleder på EPJ (elektronisk patient journal), en anden er specialist inden for IT-området.

3.1 Uddannelse til diabetessygeplejerske samt ansvars- og kompetenceområder

Målgruppen

Alle uddannede sygeplejersker ansat på Steno Diabetes Center (SDC) opfordres til og skal have mulighed for at følge nedenstående efteruddannelse for diabetessygeplejersker. Aftalen suppleres med et bilag, der specificerer aftalens praktiske og teoretiske indhold (bilag 3, s.1).

Formålet med aftalens protokollat nr. 1 er at bibringe sygeplejerskerne en øget viden om diabetessygdommen og de komplikationer den medfører samt øge forståelsen for behandling og pleje af diabetespatienter, herunder forebyggelse af sygdommens udvikling.

Efter at have gennemgået det toårige uddannelsesforløb omfatter diabetessygeplejerskernes funktioner:

- selvstændigt at kunne planlægge, udføre, evaluere og justere sygeplejeopgaver på SDC's forskellige afsnit
- kunne observere, vurdere og pleje diabetiske fodsår
- undervise selvstændigt i grupper og individuelt, såvel internt som eksternt samt oplære nyt personale og studerende
- deltage i udvikling af klinisk praksis og af undervisningsmateriale, udarbejdelse af standarder, instrukser og vejledninger
- kunne justere den diabetologiske behandling hos patienten

- kunne tage på hjemme- og institutionsbesøg, herunder vurdere og justere diabetesbehandlingen under hensyntagen til eksisterende rammer, samt undervise patienter, pårørende og personale

Uddannelse

Kompetence til funktionen diabetessygeplejerske opnås ved at gennemføre et fastlagt internt efteruddannelsesforløb indeholdende praksiserfaringer fra forskellige afsnit på SDC omfattende:

- Senge/deldøgnsafsnittet
- Ambulatoriet
- Forambulatoriet
- Diabetesenheden på RH (H:S/Rigshospitalet)
- Fod- og øjenklinik
- Klinisk fysiologisk afdeling
- Klinisk kemisk afdeling

Desuden indeholder kompetenceudviklingen teoretisk skemalagt undervisning om diabetes med læsning af relevant litteratur.

Uddannelsen til diabetessygeplejerske strækker sig over to år. Aftalen omfatter udelukkende Steno Diabetes Centers sygeplejersker og er endnu ikke forhandlet og indført regionalt og nationalt. FS19 Faglig Sammenslutning for sygeplejersker beskæftiget med pleje af diabetikere er orienteret om aftalen og har i 2001 nedsat en arbejdsgruppe, som nationalt skal beskrive *Kompetenceprofil for en diabetessygeplejerske* (Litt. 2).

3.11 Diabetessygeplejerskens specialopgaver

Udover de her ovenfor nævnte sygeplejefunktioner, som varetages af alle diabetessygeplejersker, findes en del specialopgaver, som varetages af en gruppe diabetessygeplejersker.

Disse er:

- Graviditetsambulatoriet
- Børne- og ungdomsgruppen
- Insulinpumpebehandling

- Praktikvejleder for sygeplejestuderende
- Øjenklinikken som klinisk specialist i diabetisk øjenssygdom
- Undervisning nationalt og internationalt. PRAC/STAR-kurser og Novo Nordisk gæster
- Nationalt og internationalt samarbejde: DSR (Dansk Sygepleje Råd), FS 19 (Faglig sammenslutning for sygeplejersker beskæftiget med pleje af diabetikere), FEND (Federation of European Nurses in Diabetes), LNN (Ledernes Netværk i Norden), ICN (International Council of Nurses), SSN (Sygeplejerskers Samarbejde i Norden).

3.2 Uddannelse til klinisk specialist i diabetisk øjenssygdom samt ansvars- og kompetenceområder

Målgruppen

Alle sygeplejersker ansat i øjenklinikken på Steno Diabetes Center opfordres til og skal have mulighed for at følge nedenstående efteruddannelsesaftale. Aftalen suppleres med et bilag, der specificerer aftalens praktiske og teoretiske indhold (bilag 3, s.3).

Øjenklinikken har i dag 2 kliniske specialister i diabetisk øjenssygdomme. Derudover bliver endnu en sygeplejerske klinisk specialist i diabetisk øjenssygdomme i sommeren 2002.

Formålet med protokollat 2 er at bibringe sygeplejerskerne en øget viden om diabetessygdommen og de komplikationer, den medfører samt øge forståelsen for behandling og pleje af diabetespatienter, herunder forebyggelse af sygdommens udvikling. Dette søges opnået gennem et uddannelsesforløb, specifikt med fokus på øjenkomplikationer og behandlingen heraf.

Uddannelse

Kompetence til funktionen som klinisk specialist i diabetisk øjenssygdom opnås ved at gennemføre et fastlagt efteruddannelsesforløb specifikt med fokus på øjenkomplikationer og behandlingen heraf.

I den praktiske del af efteruddannelsen indgår praktik ophold på:

- de øvrige afsnit på SDC
- praktikophold af minimum 1 uges varighed på øjenafdelingen på KAS Herlev.

Uddannelsen til klinisk specialist i diabetisk øjensygdom strækker sig over to år.

3.21 specialopgaver for den kliniske specialist i diabetisk øjensygdomme

Efter at have gennemgået det 2-årige uddannelsesforløb omfattes den kliniske specialist i diabetisk øjensygdom af følgende funktioner:

- selvstændigt telefonisk at vejlede, rådgive og visitere patienterne
- observere og handle på uforudsete forløb
- forestå individuel- og gruppeundervisning såvel internt som eksternt samt undervise og oplære nyt personale og studerende
- deltage i udvikling af klinisk praksis og nyt undervisningsmateriale, udarbejdelse af standarder, instrukser og vejledninger

3.3 Klinisk sygeplejespecialist i diabetes, særlig kompetenceudvikling for diabetes-sygeplejersker

Målgruppen

Alle sygeplejersker med et par års ansættelse på Steno Diabetes Center, der måtte ønske at videreudvikle sine kompetencer ud over niveauet for diabetessygeplejerske, skal gives mulighed for kompetenceudvikling inden for delområder af diabetologien. Dette i relation til udvikling og forskning i klinisk sygepleje, undervisning/pædagogik, ledelse og klinisk lægevidenskabelig forskning.

Protokollat 3 skal ses som et tilbud til de sygeplejersker, der ønsker at opnå de nedenfor beskrevne kompetencer, men er ikke et krav om, at alle diabetessygeplejersker kan/skal gøre dette.

Formålet med denne kompetenceudvikling er ønsket om at initiere sygeplejeforskning og udvikling indenfor det kliniske felt for derigennem at fastholde SDC som et nationalt og internationalt forsknings-, udviklings- og behandlingscenter på højeste niveau.

Der blev nedsat en arbejdsgruppe bestående af sygeplejerskerne Mariannne Bruun, Rikke Selzer Terkildsen, afdelingssygeplejerske Kirsten Engelhard Nielsen og chefsygeplejerske Lis Borrild, som har udarbejdet nedenstående oplæg. Oplægget beskriver de muligheder, der på nuværende tidspunkt kan implementeres i handlingsplan for Strategi for sygeplejeudvikling og forskning på SDC (bilag 1) og i den nationale strategi for sygeplejeforskning (4).

Uddannelse til klinisk sygeplejespecialist i diabetes

Den praktiske kompetence kan indeholde følgende kliniske områder:

- Udveksling/ophold af minimum 2-3 måneders varighed, gerne på to af følgende afdelinger, som behandler senkomplikationer hos patienter med diabetes: kardiologi, nefrologi, oftalmologi, karkirurgi/ortopædkirurgi samt sårcenter
- Supplerende klinisk uddannelse kan foregå på anden endokrinologisk afdeling samt på gynækologisk/obstetrisk klinik med diabetespatienter.

Udveksling på de samarbejdende afdelinger kan finde sted nationalt som internationalt. Udvekslingen aftales individuelt med baggrund i den enkelte diabetessygeplejerskes allerede erhvervede kompetenceprofil. Der udarbejdes tids- og handlingsplan for såvel den praktiske som for den teoretiske kompetenceudvikling.

Den teoretiske kompetence

Arbejdsgruppen foreslår at diabetessygeplejersken tilføres teoretisk viden på diplom- eller masterniveau. Dog bør DSR's længerevarende efteruddannelse for øjensygeplejersker og sygeplejersker i diabetessygepleje kunne indgå som en del af den teoretiske kompetence, selvom disse ikke er meritgivende i modsætning til de øvrige listede uddannelser.

Følgende uddannelser kan på nuværende tidspunkt indgå:

- Længerevarende efteruddannelse for sygeplejersker i diabetessygepleje (FS19, 4 ugers national modulopbygget efteruddannelse med afleveret og godkendt projektarbejde)
- Længerevarende efteruddannelse for sygeplejersker i øjensygepleje (FS20, 4 ugers national modulopbygget efteruddannelse med afleveret og godkendt projektarbejde)

- Klinisk beslutningstagning og forskningsmetodologi, Institut for Sygeplejevidenskab Aarhus Universitet i København
- UCSF's forskerkursus over 10 måneder (projektbeskrivelse godkendt og skriftlig prøve bestået)
- Diplomstudiet i klinisk praksis. Sygeplejeskolen i Aarhus og Sygepleje- og radiografskolen i Københavns Amt
- Diplom- eller kandidatuddannelsen i sygeplejevidenskab ved DSH i København og ved Institut for sygeplejevidenskab i Aarhus
- Masteruddannelse i: Sundhedspædagogik ved Danmarks Pædagogiske Universitet
- Masteruddannelse i Sundhedsinformatik ved Aalborg Universitet
- Masteruddannelse i Public Health, der foregår både i Aarhus og Københavns Universiteter
- Master i International Health som foregår ved Institut for Folkesundhedsvidenskab ved Københavns Universitet
- Bacheloruddannelse i folkesundhedsvidenskab på Syddansk Universitet i Esbjerg. Uddannelsen udvides senere med en kandidatuddannelse
- Bachelor- og kandidatuddannelse i folkesundhedsvidenskab ved Københavns Universitet
- Uddannelse til voksenunderviser, der foregår på Københavns Universitet og på Danmarks Pædagogiske Universitet

3.31 Ansvars- og kompetenceområder for klinisk sygeplejespecialist

Den kliniske specialist i diabetes har følgende udvidede ansvars- og kompetenceområder, der i kompleksitet forudsætter speciel teoretisk viden på master- eller diplomniveau og praktisk viden som beskrevet under uddannelse til klinisk sygeplejespecialist.

Den kliniske specialist kan:

- indgå i den direkte sygepleje hos diabetespatienter med særlig komplicerede behandlings- og plejeforløb
- formidle forskningsresultater og ny faglig viden
- iværksætte og indgå i kvalitetsmåling og kvalitetsudvikling med henblik på at monitorere den sygeplejefaglige kvalitet

- selvstændigt at udføre udviklingsarbejde, herunder implementere og publicere resultaterne
- implementere og sikre opfølgning af udviklings- og forskningsresultater
- vejlede og være rollemodel i forbindelse med nye udviklingsprojekter
- være konsulent i samarbejdet mellem primær og sekundær sundhedstjeneste samt mellem SDC og amtets/H:S's øvrige diabetesafdelinger
- indgå i amtets udviklings- og forskningsgrupper for forskningsinteresserede sygeplejersker samt UCSF's forskningsarbejde
- repræsentere SDC i relevant sygeplejefaglige -og diabetologiske fora nationalt: f.eks. FS19 (Faglig Sammenslutning for sygeplejersker beskæftiget med pleje af diabetikere) og FS20 (Faglig Sammenslutning for sygeplejersker beskæftiget med pleje af patienter med øjenlidelser), DSR (Dansk Sygepleje Råd) samt internationalt: FEND (Federation of European Nurses in Diabetes), LNN (Ledernes Netværk i Norden), ICN (International Council of Nurses), SSN (Sygeplejerskers Samarbejde i Norden).
- indgå i udvalgs- og arbejdsgrupper lokalt, nationalt og internationalt

3.4 Praktikvejleder

Målgruppen

Ansatte, uddannede diabetessygeplejersker på Steno Diabetes Center vil have mulighed for at indgå aftale med chefsygeplejersken om at påtage sig nedenstående funktioner og dermed forpligtige sig til at kvalificere sig i overensstemmelse hermed.

Formål

Der er indgået aftale med Steno Diabetes Center og Sygepleje- og Radiografskolen i Københavns Amt om at modtage sygeplejestuderende i praktik i henhold til den til enhver tid gældende studieordning. For at kunne påtage sig denne opgave forudsættes det, at et antal sygeplejersker på SDC varetager praktikvejleder- og kontaktsygeplejerskefunktionen i forbindelse med de studerendes ophold.

Uddannelse

Der bør være 1-2 diabetessygeplejersker på SDC, der har deltaget i kontaktsygeplejekursus og har gennemgået den 7 (8) ugers lange praktikvejlederuddannelse.

3.41 Praktikvejlederens ansvars- og kompetenceområder

Den formelt ansvarlige for de sygeplejestuderendes praktik på SDC er chefsygeplejerskens. Praktikvejlederfunktionen ønskes tilrettelagt med følgende indhold for praktikvejleder som:

- har den overordnede kontakt til Sygepleje- og Radiografskolen
- har det overordnede ansvar for de studerende og koordinerer indsatsen blandt kolleger
- udarbejder generelt materiale og sørger for at det er opdateret
- vedligeholder sin praktikvejlederuddannelse
- påtager sig forventningssamtale, midtvejs- og slutevaluering af den studerende, vejleder på pædagogiske øvelser og afsluttende opgaver samt bistår med løbende supervision. Dette kan dog uddelegeres til kontaktsygeplejersken
- forestår enkelte studiedage, hvor sygeplejestuderende måtte opholde sig på SDC.

Endvidere bør alle diabetessygeplejersker på SDC være kvalificeret som kontaktsygeplejersker således, at de kan:

- Påtage sig forventningssamtale, midtvejs- og slutevaluering af den studerende
- Vejlede på pædagogiske øvelser og den afsluttende opgave
- Bistå med løbende supervision

4. Specialopgaver for diabetessygeplejersker

I forbindelse med forhandlingerne med DSR blev der udarbejdet en tids- og handlingsplan, hvor funktioner og kvalifikationer, der knytter sig til en diabetessygeplejerske på SDC blev beskrevet (bilag 4). Ved indgåelse af aftalen i 2001 blev yderligere 10 sygeplejersker diabetessygeplejersker. Det samlede antal diabetessygeplejersker var pr. 1. marts 2001 i alt 16.

Med henblik på at få udarbejdet en opgavefordeling mellem diabetessygeplejerskerne, der tog hensyn til den enkelte sygeplejerskes kvalifikationer, ønsker for fremtiden og muligheder, blev der i juli 2001 udsendt et spørgeskema til samtlige diabetessygeplejersker (bilag 5). I følgeskrivelsen blev alle bedt om at fremkomme med begrundede ønsker for varetagelse af specialopgaver. Der var mulighed for at prioritere højst tre ud af seks specialområder.

Det fremgår af følgeskrivelsen at opgaverne kan være af forskellig varighed, men alle opgaver vil være tidsbegrænsede typisk af minimum 1 til 2 års varighed, eventuelt længere. Der vil være mulighed for at rotere i forskellige funktioner, og der skal være mindst 2 personer, som kan supplere hinanden i opgaverne.

Resultatet af spørgeskemaet viste, at alle funktioner kunne varetages, og at de fleste diabetessygeplejersker kunne få opfyldt deres 1. eller 2. prioriterede ønske.

Efterfølgende udarbejdede afdelingssygeplejerskerne og chefsygeplejersken forslag til diabetessygeplejerskernes specialopgaver for år 2002 (bilag 6). Forslaget blev udsendt til alle diabetessygeplejersker i september 2001 og blev efterfølgende drøftet på et fælles sygeplejemøde. Den årlige medarbejderudviklingssamtale er et redskab til implementering af funktionerne og planlægning af individuel kompetenceudvikling i relation til funktionerne.

5. Funktionsbeskrivelser for specialfunktioner

I forbindelse med planlægningen af specialfunktioner for diabetessygeplejersker, viste det sig nødvendigt at udarbejde funktionsbeskrivelser for samtlige funktioner. Dette arbejde blev sat i gang i september 2001 af afdelingssygeplejerskerne og chefsygeplejersken (bilag 7). Til inspiration anvendtes rapporten: "*Behandlersygeplejersken i Skadestue*" fra Amager Hospital (5). Der blev udarbejdet funktionsbeskrivelser for følgende specialfunktioner, se følgende sider:

5.1 Funktionsbeskrivelse: Graviditetsambulatoriet.

5.2 Funktionsbeskrivelse: Diabetessygeplejerske med pumpespeciale.

5.3 Funktionsbeskrivelse: Børne-ungdoms team.

5.4 Funktionsbeskrivelse: Undervisning eksternt, nationalt og internationalt.

5.5 Funktionsbeskrivelse: Praktikvejleder.

5.6 Funktionsbeskrivelse: Klinisk specialist i diabetisk øjensygdom.

I udarbejdelse af samtlige funktionsbeskrivelser har en eller flere afdelingssygeplejersker deltaget. Der er udpeget en afdelingssygeplejerske, som er ansvarlig for opdatering og revision. Datoen for opdatering samt arbejdsgruppens sammensætning fremgår af den enkelte funktionsbeskrivelse.

5.1 Funktionsbeskrivelse: Graviditetsgruppen

	Indhold
Stillingsbetegnelse	Diabetessygeplejerske
Ansættelsessted	Steno Diabetes Center, ambulatoriet, sengeafdelingen.
Organisatorisk placering	Reference til team 6 og afdelingssygeplejerske i ambulatoriet.
Ansættelsesform	Diabetessygeplejerske på SDC indgår både i ambulatoriets aktiviteter og SDA's aktiviteter.
Graviditetsambulatorium	
Profil	<p>Graviditetsambulatoriet modtager kvinder fra graviditeten er indtrådt, indtil max. 6 måneder efter fødslen.</p> <p>Graviditetsambulatoriet har konsultation 1 gang ugentligt. Gravide er omfattet af døgntelefonservice og besøgstjenesten.</p> <p>På SDC følges diabetesregulation og på H:S Rigshospitalet følges den obstetriske udvikling. Det tilstræbes at kontrolbesøg det ene sted sker samme dag som det andet.</p> <p>Det samlede tilbud fra SDC, KAS Glostrup og RH vil dække behov for diabetologisk og obstetrisk kontrol. Kontakt til egen læge kan anbefales under graviditeten.</p>
Plejeform	<p>Pleje og behandling er organiseret i graviditetsteam.</p> <p>Teamet består af overlæge, diabetessygeplejerske og klinisk diætist, som følger patienten igennem hele behandlingsforløbet.</p> <p>Målet er, at patient og familie sikres et optimalt patientforløb samt et højt informationsniveau.</p>
Hovedfunktion	<p>Varetage kontrol i samarbejde med graviditets-team.</p> <p>Varetage kontakt til indlagte gravide på SDA.</p> <p>Varetage undervisning og supervision af øvrigt personale på SDC og eksternt.</p>
Formelt ansvarsområde	<p>Ansvarlig for i samarbejde med teamet at fastholde og gennemføre behandlingsplan i henhold til instruks.</p> <p>Ansvarlig for løbende at beskrive graviditets-ambulatoriets sygeplejefunktioner med inddragelse af personalets erfaringer.</p> <p>Ansvarlig for at de i instruksbogen vedtagne kvalitetsmål samt den sygeplejefaglige standard om graviditetsambulatoriet gennemføres af relevante personer.</p> <p>Gennemgang og faglige drøftelser af de enkelte sygeplejebehandlingsforløb ved ugentlig gennemgang af dokumentation i samarbejde med behandlingsansvarlig overlæge.</p> <p>Deltage i udarbejdelse og gennemførelse af kvalitetssikring og udvikling.</p> <p>Ansvarlig for oplæring af sygeplejersker i graviditetsteam funktionen.</p> <p>Samarbejde med pumpeinteressegruppen omkring de gra-</p>

	vide i pumpeterapi.
Undervisning og information	Ansvarlig for løbende at synliggøre graviditetsambulatoriets aktiviteter internt og eksternt.
Kompetence	Selvstændigt at gennemføre sygepleje-konsultationer i henhold til standard. Medvirke til kontinuerligt at analysere, evaluere og justere standard. Selvstændigt at vejlede og informere SDC's personale.
Uddannelsesplan	<p>1.- 3. måned: Teori Teori, vedlagte litteraturliste Sidde med i grav. amb. hver 2. torsdag</p> <p>4. – 6. måned: Praktisk kompetence. Studiebesøg: Grav.amb RH og KAS Glostrup Obstetrisk afdeling/ultralyd m.v.. Sidde med i grav.amb. hver 2. torsdag</p> <p>7. – 9. måned: Selvstændighedsperiode I Sidde med hver uge, begynde selv at have konsultationer under supervision. Slutningen af perioden tage med på hjemmebesøg.</p> <p>10. – 12. måned: Selvstændighedsperiode II Selvstændige konsultationer med supervision, supervisionen aftrappes gradvist. Hjemmebesøg med supervision, selvstændigt hjemmebesøg i slutningen af perioden.</p>

Udarbejdet SDC 2002 af Ellis Krüger, Kirsten Engelhard, Lis Borrild

5.2 Funktionsbeskrivelse: Diabetessygeplejerske med pumpe speciale

	Indhold
Stillingsbetegnelse	Diabetessygeplejerske med speciale i pumpebehandling
Ansættelsessted	SDA og Amb. SDC, Niels Steensensvej 2, 2820 Gentofte Diabetesenheden, Rigshospitalet
Organisatorisk placering	Reference til pumpeansvarlige overlæge og afd.sgpl i ambulatoriet
Ansættelsesform	Ansættelse efter gældende regler for diabetessygeplejersker på SDC. Indgår i vagter efter behov.
Afdelingsprofil	Diabetessygeplejersken med speciale i pumpebehandling ser patienter ved planlagte ambulante besøg og indlæggelser, samt ved akutte konsultationer og indlæggelse efter visitation/kaution. SDC dækker optageområde for Kbh. Amt samt RH, og har landsdelsfunktion efter gældende regler.
Behandlingsområder	Ambulatoriet og SDA på SDC. Diabetesenheden på RH. Telefonservice vedr. insulinpumpe spørgsmål.
Plejeform	Pleje og behandling varetages af specialuddannede sygeplejersker samt den pumpeansvarlige overlæge. Pumpeansvarlige diabetessygeplejerske, diætist og overlæge, følger patienten gennem hele behandlingsforløbet. Målet er at skabe tryghed for patienten og kontinuitet i pleje- og behandlingsforløbet. Desuden at præstere et informationsniveau, der sætter patienten i stand til i vid udstrækning at mestre egen diabetesbehandling med insulinpumpe i henhold til sygeplejestandard og instruksborg for SDC og diabetesenheden på RH..
Hovedfunktion	Medvirke til at identificere patienter, som kan få en positiv effekt i den diabetologiske behandling, ved at overgå til pumpebehandling. Supervision og vejledning iflg. god klinisk praksis, af patienter som benytter insulinpumpe. Medvirke til at identificere patienter, som ikke længere opfylder kriterierne for at benytte insulinpumpe; jvf. instruksbog for SDC og diabetesenheden på RH.
Formelt ansvarsområde	Ansvarlig for, i samarbejde med pumpeansvarlige overlæge, at gennemføre handlingsplaner i henhold til instruksbog. Selvstændigt at identificere sygeplejeproblemer, opstille mål, udføre sygeplejehandlinger og evaluere plejen i henhold til sygeplejestandard for patienter med insulinpumpe samt instruksbog for SDC.
Undervisning og information	Selvstændig pædagogisk vejledning vedr. insulinpumpebehandling af patienter, pårørende og sundhedsfaglige personer internt og eksternt. Ansvarlig for løbende at synliggøre de insulinpumpeansvarliges aktiviteter internt som eksternt.
Kompetence	Kompetence til selvstændig:

	<ul style="list-style-type: none"> a. –oplæring og vejledning af patienter og pårørende ved opstart med insulinpumpe. b. –at afholde konsultationer for patienter som er i behandling med insulinpumpe. c. –at identificere problemstillinger ved insulinpumpebehandling, at udarbejde og gennemføre plan for problemløsning
Formål	<p>Opkvalificere diabetessygeplejerske til at varetage insulinpumpebehandling ifølge instruksbog.</p> <p>At give og opretholde en højt, kvalificeret faglig ekspertise omkring insulinpumpebehandling.</p> <p>Medvirke til at identificere områder for kvalitetsudvikling og forskning.</p>
Kvalifikationer	<p>Ansæt på SDC i henhold til protokollat nr. 1 i Aftale vedrørende kvalifikationsløn.</p> <p>Kunne arbejde selvstændigt og indgå i relation med øvrige behandlere og behandlingsteams.</p>

Udarbejdet SDC 2002 af Hanne Charlotte Andersen, Tine Kihl

5.3 Funktionsbeskrivelse: Børne-ungdomsgruppen

	Indhold
Stillingsbetegnelse	Diabetessygeplejerske med speciale i børn og unge – primært med type 1 diabetes
Ansættelsessted	Steno Diabetes Center, ambulatoriet, senge-afdelingen.
Organisatorisk placering	Reference til overlæge i teamet og afdelings-sygeplejerske.
Ansættelsesform	Diabetessygeplejerske på SDC indgår både i ambulatoriets aktiviteter og SDA's aktiviteter.
Kvalifikationer	Svarende til 'diabetessygeplejerske', evt. supplerende kompetence indenfor pædiatrisk sygepleje
Børne-ungdomsteam	Består af: en overlæge, en reservelæge, tre diabetessygeplejersker, en diætist, en social-rådgiver, to bioanalytikere og en sekretær
Mål:	Teamet arbejder tværfagligt for at den unge mestrer egenomsorg, dvs. at den unge på basis af viden, færdigheder, motivation og hjælpe-midler kan tage kvalificerede beslutninger om sin egen behandling
Sygeplejerskens funktion	Plejeformen er "Primary nursing". Sygeplejersken skal <ul style="list-style-type: none"> • udføre selvstændige konsultationer i ambulatoriet • undervise den unge og dennes familie • give den unge og dennes familie optimal sygepleje for at sikre normal fysisk, psykisk og social udvikling i overensstemmelse med den enkeltes ressourcer og muligheder • være kontaktperson og varetage telefonrådgivning og besøg i hjem, skole og institution • arbejde for at forebygge akutte og kroniske komplikationer
Ansvarsområde	Sygeplejersken er ansvarlig for – i samarbejde med de øvrige medlemmer af teamet <ul style="list-style-type: none"> • at udarbejde og løbende opdatere undervisningsmaterialer • at udarbejde og løbende evaluere sygeplejestandarder • via sygeplejeforskning at udvikle ny viden på feltet • at formidle denne viden lokalt, nationalt og internationalt.

Udarbejdet SDC 2002 af Hanne Vesterdal Jørgensen, Susanne Kohlwes, Anne Sinding Olsen

5. 4 Funktionssygeplejerske: Undervisning eksternt, nationalt og internationalt

	Indhold
Stillingsbetegnelse	Diabetes sygeplejerske eller klinisk specialist. Protokollat 1/2
Ansættelsessted	Steno Diabetes Center.
Organisatorisk placering	Reference til afdelingssygeplejerske og chefsygeplejerske.
Ansættelsesform	Ansættelse efter gældende regler for diabetessygeplejerske på SDC.
Kvalifikationer	Opfylde kvalifikationskravene til diabetessygeplejerske. Protokollat 1/2.
Undervisningsprofil	Besidde pædagogiske formidlingsevner. Ved udlandskurser, beherske engelsk på undervisningsniveau.
Undervisningsform	Behovsorienteret undervisning, foredrag og dialog. Interactional Learning og workshop.
Ansvarsområde	Kompetence til selvstændigt og tværfagligt at udarbejde foredrags- og undervisningsmateriale samt til at implementere materialet. Kompetence til at planlægge, gennemføre og evaluere undervisning. Kompetence til kontinuerligt at opdatere, justere og videreudvikle eksisterende undervisningsmateriale.
Tidsplan	Teoretisk kompetence: A: Back-seater ved undervisning. Selvstændigt at gennemføre tilsvarende undervisning, under supervision. B: Beherske grundlæggende pædagogiske principper C: Selvstændigt at undervise grupper af personer, se pkt. A. D: Selvstændigt at undervise på sygeplejeskoler og øvrige uddannelsesinstitutioner, nationalt såvel som internationalt.

Udarbejdet SDC 2002 af Tine Kihl, Hanne-Charlotte Andersen

5.5 Funktionsbeskrivelse: Praktikvejleder

	Indhold
Stillingsbetegnelse	Diabetessygeplejerske i praktikvejlederfunktion. Protokollat 1./2.
Ansættelsessted	Steno Diabetes Center
Organisatorisk placering	Reference til afdelingssygeplejerske i SDA
Ansættelsesform	Diabetessygeplejerske på SDC indgår både i ambulatoriets aktiviteter og i vagter efter behov.
Hovedfunktion	<ul style="list-style-type: none"> • Varetagelse af sygeplejestuderende i klinisk praktik fra Sygepleje- og Radiografskolen i Københavns Amt, Herlev. • Praktikken tilrettelægges efter uddannelsesniveau og foregår på SDA samt i ambulatoriet. • Varetagelse af kontakten til Sygeplejerskolen i Herlev. • Varetagelse af kontaktsygeplejerske funktionen.
Formelt ansvarsområde	<ul style="list-style-type: none"> • Ansvarlig for planlægning og koordinering af de sygeplejestuderendes klinisk praktikperiode på SDC. • Medansvarlig for i samarbejde med chefsygeplejerske og afdelingssygeplejerske, SDA, at udarbejde klinik-beskrivelser (målbeskrivelse) samt løbende at revidere disse, således at de lever op til de krav, uddannelses-institutioner (her Sygeplejerskolen i Herlev) stiller til den kliniske undervisning på det aktuelle uddannelsessted.
Undervisning og information	<ul style="list-style-type: none"> • Ansvarlig for løbende at synliggøre praktikvejleders arbejdsområde på SDC. • At medvirke ved de sygeplejestuderendes interne prøver i det kliniske undervisningsforløb.
Kompetence	<ul style="list-style-type: none"> • Selvstændigt koordinere, tilrettelægge og sikre gennemførelse af og udvikling af den kliniske undervisning til sygepleje-studerende på SDC. • Selvstændigt at udvælge lærings-situationer og indhold, der svarer til den studerendes uddannelsesmæssige niveau samt tilbyde undervisning og vejledning i den studerendes kliniske undervisningsforløb. • At skabe rum og ressourcer så den kliniske undervisning kan tilrettelægges så hensigtsmæssigt som muligt for den enkelte studerende under hensynta-

	<p>gen til SDC's daglige drift.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Samarbejde med de øvrige praktikvejledere i Københavns Amt.
Kvalifikationer	<ul style="list-style-type: none"> • Ansat på SDC. Opfylde kvalifikationskrav til diabetessygeplejerskeprotokollat 1. • Have gennemført praktikvejllederuddannelse • Viden om sygeplejerskeuddannelsen på Herlev Sygeplejeskole.

Udarbejdet SDC 2002 af Kirsten Engelhard Nielsen, Lene Dobson

5.6 Funktionsbeskrivelse: Klinisk specialist i diabetisk øjensygdom

	Indhold
Stillingsbetegnelse	Klinisk sygeplejespecialist i diabetisk øjensygdom. Protokollat 2.
Ansættelsessted	Steno Diabetes Center
Organisatorisk placering	Reference til afdelingssygeplejerske og overlæge i øjenklinikken
Ansættelsesform	Ansættelse efter gældende regler for klinisk specialist i diabetisk øjensygdom på SDC
Kvalifikationer	Opfylde kvalifikationskravene til klinisk specialist i diabetisk øjensygdom. Protokollat 2.
Afdelingsprofil	Screeningsklinik til opsporing af behandlingskrævende diabetisk øjensygdom. Sygeplejerske med speciale i diabetisk øjensygdom undersøger patienter ved planlagte ambulante besøg samt ved akut opståede øjensymptomer. Patienter, som er tilknyttet SDC tilbydes screeningsundersøgelse i øjenklinikken. Øjenklinikken samarbejder med KAS Herlev øjenafdeling gennem henvisning af patienter til videre undersøgelse og behandling og ved samarbejde såvel sygepleje- som lægefagligt.
Mål for sygeplejen	Målet er: <ul style="list-style-type: none"> - at skabe tryghed for patienten samt kontinuitet i pleje- og undersøgelsesforløb. - at give patienten viden om, at god diabetes regulation giver færre diabetiske øjenskader - at motivere patienten til at følge anbefalede undersøgelsesintervaller og derved forebygge synssnedsættelse gennem rettidig screening og behandling.
Hovedfunktion	Varetage: <ul style="list-style-type: none"> - screeningsundersøgelse - akutte henvendelser fra patienter, personligt, telefonisk eller gennem SDC-behandler - Visitation af patienter afhængig af problemstilling til: <ul style="list-style-type: none"> screeningsundersøgelse øjenlæge SDC KAS Herlev øjenafdeling Øvrigt personale SDC
Ansvarsområde	Ansvarlig for, i samarbejde med øvrigt personale i øjenklinikken, at fastholde og gennemføre behandlingsplan i henhold til instruksbog Ansvarlig for løbende at: <ul style="list-style-type: none"> - udvikle og beskrive øjenklinikens sygeplejefunktion - udarbejde, analysere, evaluere og justere standarder for sygeplejen i øjenklinikken - oplære nye sygeplejersker i øjenklinikken

	- udarbejde og opdatere undervisningsmateriale- kontinuerligt at synliggøre øjenklinikens aktiviteter internt og eksternt.- medvirke til at identificere områder for kvalitetsudvikling af sygeplejen i øjenklinikken.

Udarbejdet SDC 2002 af Anja Surel, Rikke Therkildsen, Ellis Krüger

6. Afslutning

Denne rapport beskriver processen om forhandling og resultater af aftalen vedrørende kvalifikationstillæg til diabetessygeplejersker, klinisk specialist i diabetisk øjenssygdomme, klinisk specialist i diabetes og praktikvejleder mellem Steno Diabetes Center og Dansk Sygeplejeråd indgået i 2001.

Steno Diabetes Center kommer med sit bud på en diabetessygeplejerskes kompetenceprofil. Ifølge Sundhedsstyrelsens redegørelse fra 1994 (1) er diabetessygeplejersken en af nøglepersonerne i diabetesteamet. Redegørelsen beskriver behandlerens opgave som at undervise, oplyse, hjælpe, rehabiliter og støtte, mens diabetikerens opgave er at medvirke ved metabolisk kontrol. Samtidig er det behandlerens opgave at opspore og behandle specifikke diabetesbetingede komplikationer tidligst muligt.

WHO's sundhedsstrategi "Sundhed for alle i det 21. århundrede" Health 21, fokuserer i mål 8 på reduktion af ikke-smitsomme sygdomme, herunder kroniske sygdomme som hjerte-kar-sygdomme, kræft og diabetes.

WHO ønsker, at amputationer, blindhed, nyresvigt og graviditetskomplikationer hos diabetikere reduceres med en tredjedel (6).

Den tidligere regerings tværgående forebyggelsesprogram til forbedring af folkesundheden 1999 – 2008 fokuserer ligeledes på bl.a. diabetespatienterne, idet programmet sigter på kost og motion som forebyggelsesområder for at fremme og bevare et sundt helbred og for at forebygge sygdomme. Her beskrives igen de store folkesygdomme som hjerte-karsygdomme, kræft og sukkersyge (6).

Sygeplejerskens virksomhedsområde kan beskrives ud fra deres funktionsområde, ansvars- og opgavefordeling og omfatter sygeplejerskeområdet fire hovedfunktioner:

- *At udføre sygepleje*, dvs. at sygeplejersken udfører den konkrete sygepleje hos patient/klient
- *At lede sygeplejen*, dvs. at sygeplejersken varetager den faglige ledelse af sygeplejen ved at udforme, gennemføre, evaluere og justere den enkelte patients plan for plejen.
- *At formidle sygepleje*, dvs. at sygeplejersken formidler sin sygeplejeviden til andre for eksempel kolleger, samarbejdspartnere og uddannelsessøgende

- *At udvikle sygeplejen*, dvs. at sygeplejersken systematisk sætter egen og andres sygeplejepraksis i et større perspektiv for at udvikle bedre sygeplejetilbud.(7)

Rapporten beskriver desuden delelementer i aftalen, herunder målgruppe, formål, teoretisk og praktisk uddannelse samt de enkelte stillingers ansvars- og kompetenceområde. Implementering af aftalen er påbegyndt med det resultat, at endnu to sygeplejersker opnår kompetence som diabetessygeplejersker, og at en sygeplejerske opnår kompetence som klinisk specialist i diabetisk øjenssygdomme medio 2002.

7. Litteraturliste

1. Sundhedsstyrelsen. Diabetesbehandling i Danmark – fremtidig organisering.
København: Sundhedsstyrelsen, 1994
2. Baggrund for en kompetenceprofil for sygeplejersker, der arbejder med diabetes. Ud arbejdet af en arbejdsgruppe nedsat af FS19. Rapporten var til høring 13. oktober 2001 på FS19's landskursus i Korsør
3. Strategioplæg. Specialisering i sygeplejen i Danmark.
Dansk Sygeplejeråd 1995
4. National delstrategi for sygeplejerskeforskning.
DSR 1999
5. Behandlersygeplejerske i skadestuen.
Amager Hospital, august 2001
6. Borrild Lis Kofoed, Musaeus Nielsen, Lise.
Sygepleje til mennesker med diabetes.
Munksgaard Danmark, København 2001
7. Redegørelse fra udvalget vedrørende analyse af sygeplejerskeområdet.
September 1995
c/o Sundhedsministeriet

8. Bilagsliste

Bilag 1: Strategi for udvikling og forskning i sygeplejen år 2000 – 2010.

Bilag 2: Funktionsbeskrivelse. Udarbejdet 1996 af sygeplejeforstandere Lisbeth Vang og Lise Musaeus Nielsen.

Bilag 3: Protokollat nr. 1. vedrørende kvalifikationstillæg til Diabetessygeplejersker.

Protokollat nr. 2 vedrørende kvalifikationstillæg til kliniske specialister i diabetisk øjenssygdom.

Protokollat nr. 3 vedrørende kvalifikationstillæg for særlig kompetenceudvikling.

Protokollat nr. 4 vedrørende tillæg for praktikvejlederfunktion

Bilag 4: Handlingsplan i relation til kvalifikation/kvalifikationsløn.

Bilag 5: Specialopgaver for diabetessygeplejerskerne.

Bilag 6: Diabetessygeplejerske-specialopgaver på Steno Diabetes Center år 2002. Udarbejdet 2001 af chefsygeplejerske Lis Borrild og afdelingssygeplejerske Tine Kihl.

Bilag 7: Organisationsdiagram for sygeplejegruppen.

Steno Diabetes Center

Strategi for udvikling og forskning i sygeplejen år 2000 - 2010

Janne Linder 1985

**Af Lis Kofoed Borrild
Chefsygeplejerske**

1999

Strategi for udvikling og forskning i sygeplejen på SDC år 2000 - 2010

Forord

Dette oplæg er udarbejdet ultimo 1998, dels for at foretage en analyse af hvor langt sygeplejefaget er nået i relation til målsætningen fra "Diabetescenter mod år 2000", og dels for at planlægge de næste ti års strategi for den faglige udvikling. Oplægget er primært udarbejdet af chefsygeplejersken og er godkendt af cheflægen. Efterfølgende er der afholdt to temaeftermiddage, hvor indhold og anbefalinger er drøftet med afdelingssygeplejerskerne, således at "Strategi for udvikling og forskning i sygeplejen på SDC" er en enig ledergruppes bud på fremtiden.

Indledning

Steno Diabetes Centers ledergruppe var på ledelsesseminar på Thoruplund i november 1998 og igen i januar 1999. Formålet med seminaret var at udarbejde et fælles idegrundlag på baggrund af fælles værdier. Nedenstående viser, ud fra en swot- og værdianalyse, de tre højest prioriterede værdier, og hvilke lederadfærd de valgte værdier skal medføre.

Ledergruppens idégrundlag

Ledelsesgruppens idégrundlag er på den mest ressource-optimale måde at bidrage til opfyldelse af SDC's mål, som de er beskrevet i "Visioner for perioden år 2000 - 2010":

Steno Diabetes Centers opgave er at drive og udvikle et diabetescenter, som med baggrund i sine holdninger, sit behandlingstilbud, sine udviklingsprogrammer, sin forskningsindsats og sine uddannelsesaktiviteter vil være enestående, såvel nationalt som internationalt.

Endvidere skal gruppen arbejde for forbedrede kontakter med sundhedsvæsenet, eksterne uddannelsesinstitutioner og med det øvrige Novo Nordisk.

Dette sikres gennem gruppens tværfaglige sammensætning, som garanterer:

- Tilstedeværelse af de nødvendige faglige kompetencer.
- Koordination.
- Helhedssyn.
- Fælles standarder.
- Medarbejdernes fortsatte udvikling
- Generel accept blandt medarbejderne.

Ledergruppens strategiske værdigrundlag

Med udgangspunkt i følgende værdigrundlag vil lederne med åbenhed og respekt for det enkelte individ vise handlingsorienteret ledelse i loyalitet til helheden på SDC.

VÆRDI	LEDELSESADFÆRD
Mod	Den enkelte leder skal udvise initiativ, synlighed, åbenhed og ærlighed og ved klare budskaber sikre gruppens kommunikation, og at beslutninger tages og udføres.
Helhedssyn	Lederne bidrager med viden med henblik på koordination af opgaver, så gruppen ved hjælp af indsigt og i et samarbejde, prioriterer SDC's interesser.
Korpsånd	Ledelsesgruppen vil med loyalitet overfor gruppens enkelte medlemmer udgøre et synligt stolt ledelsesfællesskab, hvis beslutninger med klarhed føres ud i livet.

Baggrund

Baggrunden for dette oplæg om udvikling og forskning i sygeplejen er ønsket om at styrke den sygeplejefaglige indsats på SDC i relation til visioner år 2010 samt ønsket om at udbygge samarbejdet med primærsektoren, amtets sygeplejeskole samt at igangsætte personaleudviklingsopgaver og sygeplejeforskning.

I "Diabetescentret mod år 2000" er beskrevet centrets grundlæggende idé. Centrets opgave var at etablere et diabetescenter som med baggrund i sine holdninger, sit behandlingstilbud, sine udviklingsprogrammer, sin forskningsindsats og sine uddannelsesaktiviteter var enestående, såvel nationalt som internationalt.

Diabetescentrets mål var og er stadig at være banebrydende inden for forebyggelse og behandling af diabetessygdommene nationalt og internationalt samt at være en udfordrende og stimulerende arbejdsplads og at være en pålidelig samarbejdspartner i det danske sundhedsvæsen.

I 1998 nedsattes en arbejdsgruppe med det formål at komme med visioner for de næste 10 år. Gruppens oplæg blev fremlagt på en temadag, og alle ansatte havde haft mulighed for at læse oplægget, som efterfølgende blev drøftet. I "Visioner for perioden år 2000 til 2010" fremhævedes, at opgaverne stadig er de samme for Steno Diabetes Center, samt at kravene til ydelserne er blevet skærpet i takt med tidens øgede krav til sundhedsvæsenet.

Visioner for perioden år 2000 til 2010

Den kliniske funktion skal være præget af høj kvalitet, som opnås gennem høj faglig standard, høj patienttilfredshed, effektiv og prioriteret ressourceudnyttelse samt etablering af kvalitetsudviklingsprogrammer.

Dokumentation og kvalitetsudvikling skal sikre, udvikle og forbedre alle de aktiviteter, der fremmer kvaliteten af ydelser på SDC, herunder dokumentation for behandlingsprogrammer og patientbehandling. Kvalitetsudviklingen skal omfatte alle faggrupper og funktioner.

Elektronisk Patient Journal indføres i løbet af år 2000 som et værktøj i kvalitetsudviklingen, og SDC skal være førende indenfor udviklingen af dette værktøj for derigennem at leve op til kravene fra politisk-, sundhedsfaglig- samt patientside.

SDC er et forskningshospital, hvor der siden grundlæggelsen har været tradition for internationalt anerkendt forskning, overvejende produceret af akademiske medarbejdere. I visioner mod år 2010 sigtes mod, at øvrige personalegrupper i langt højere grad end tidligere bliver involveret i forskning, bl.a. for at udnytte potentiale og ressourcer blandt alle medarbejdere, at opdyrke andre forskningstraditioner og at skabe en fælles forståelse for de gennemførte forskningsaktiviteter og deres betydning for den fortsatte behandling og pleje af patienterne. For at sikre en faglig kvalificeret sygepleje i behandling af diabetespatienter vil det være nødvendigt at opbygge en forskningstradition indenfor sygeplejen. Ansvar for dette er pålagt chefsygeplejersken.

Vurdering af sygeplejefaglige aktiviteter før 1998

Med udgangspunkt i ovenstående har det været nødvendigt at foretage en sygeplejefaglig

vurdering af udviklingen i sygeplejen på SDC gennem de seneste år.

Vurderingen bygger på samarbejdet med det danske sundhedsvæsen samt uddannelses-, udviklings- og forskningsinstitutioner for sygeplejersker.

For at kunne beskrive og planlægge fremtidige opgaver tages der udgangspunkt i samarbejdet med Københavns Amts øvrige sygehuse, sygepleje- og radiografskolen i Herlev, efteruddannelsesafdelingen på skolen i Herlev, Danmarks Sygeplejehøjskole ved Århus Universitet (DSH) og Universitetshospitalernes Center for Sygepleje- og omsorgsforskning (UCSF), set i et udviklings- og uddannelsesmæssigt perspektiv.

Den kliniske sygepleje til patienter med diabetes og kvalitetssikringsbestræbelser er ikke beskrevet i denne sammenhæng, idet en evaluering i relation til "Diabetes-centret mod år 2000" er en tværfaglig opgave.

Steno Diabetes Center har ikke været repræsenteret i gruppen af ledende sygeplejersker, som blev etableret ved indførelse af sygehus- og afdelingsledelser i Københavns Amt i 1993. Gruppen består af chefsygeplejerskerne på amtets tre sygehuse, rektor for sygeplejerskolen, leder af social- og sundhedsskolen, uddannelsesleder på efteruddannelsen, amtsundhedsplejersken samt fra 1996 sygehusenes oversygeplejerskerådsformænd. Tidligere var Niels Steensens og Hvidøre Hospitals forstandere medlem af både landets og amtets forstanderinderåd.

Københavns Amts sygepleje- og radiografskole i Herlev og Steno Diabetes Center havde ikke etableret et formelt samarbejde ved indførelse af en revideret grunduddannelse i 1991, hvilket har medført, at SDC ikke deltager formelt i uddannelsen af sygeplejersker.

Generel efteruddannelse for sygeplejersker i Københavns Amt varetages af Kursusafdelingen på Herlev Sygeplejerskole og finansieres via tilskud fra amtets tre sygehuse. Uddannelsens varighed er 4 uger, og formålet er, at deltagerne ud fra en øget viden og forståelse for sygeplejefaget bliver i stand til at analysere og teoretisere over praksis, og derigennem medvirke til fagets udvikling. Steno Diabetes Center betaler ikke til den generelle efteruddannelse af sygeplejersker og har derfor ikke mulighed for at anvende kursustilbuddet.

Personaleudviklingssamtaler har gennem de seneste 10 år været et redskab til rekruttering, fastholdelse, udvikling og afviklingen af medarbejdere indenfor sygeplejen. Samtalerne anvendes på amtets sygehuse og er et af Københavns Amts indsatsområder i de kommende år.

DSH (Danmarks Sygeplejerskehøjskole ved Århus Universitet) anvendes af SDC i videreuddannelsen af sygeplejersker til ledende stillinger.

UCSF (Universitetshospitalernes Center for Sygepleje- og omsorgsforskning) blev oprettet i 1990 af Rigshospitalet, Hvidovre Hospital og Herlev Sygehus. Siden 1997 er centret finansieret ligeligt af H:S og Københavns Amt. SDC har på nuværende tidspunkt derfor ikke mulighed for at benytte sig af centrets undervisnings- og vejledningsaktiviteter.

Handlingsplan

Ud fra ønsket om at give den bedst mulige sygepleje, er der behov for, at der konstant frembringes up-to-date-sygeplejeviden til anvendelse i den kliniske praksis og i videreudvikling af teorier inden for sygeplejen. Nedenstående plan er udarbejdet for at sikre en faglig kvalificeret sygepleje til diabetespatienter, hvor uddannelse, udvikling og forskning indgår som en naturlig del af faget.

Amtets ledende sygeplejersker har efterlyst deltagelse fra Steno Diabetes Center, idet man ønsker at etablere et fælles sygeplejefagligt lederforum i Københavns Amt. Formålet er at skabe en fælles holdning til udviklings- og uddannelsesforhold i amtet. Chefsygeplejersken fra SDC har således mulighed for at indlede et samarbejde med gruppen i 1999.

Sygeplejerskolen (Sygeplejerskeuddannelsen)

Ændringen i sygeplejeuddannelsen i 1991 medførte, at uddannelsen blev ændret fra en lærlingeuddannelse til et studium af 3 ¾ års varighed. Praktikken er tilrettelagt på amtets sygehuse, og den teoretiske/kliniske undervisning foretages dels af sygeplejelærere og dels af sygeplejersker fra praktikstederne. På et møde i november 1998 fremsatte SDC sit tilbud om at deltage i den kliniske uddannelse af sygeplejestuderende. Tilbuddet blev meget positivt modtaget, og sagen er efterfølgende behandlet i skoleråd. Steno Diabetes Center blev officielt godkendt som praktikplads i marts 1999 og har fået tildelt en kontaktsygeplejelærer, der kan anvende max.18 timer pr. semester til vejledning af sygeplejerskerne i praksis.

Godkendelsen forudsætter uddannelse af sygeplejerskerne på SDC, således at den reviderede uddannelses formål, indhold, praktikker og eksaminer kendes af centrets sygeplejersker.

Kursusafdelingen afholder kontaktsygeplejerskekursus af fire dages varighed, hvor formålet er at opnå indsigt i sygeplejerskeuddannelsen med henblik på at forestå vejledning af de sygeplejestuderende i overensstemmelse med målene for uddannelsen. Tre sygeplejersker fra SDC er optaget på forårets kontaktsygeplejerskekurser. Desuden forudsætter samarbejdet med skolen, at der uddannes en praktikansvarlig sygeplejerske, hvilket kan foregå via et syv ugers kursus for praktikvejledere. Én sygeplejerske er optaget på praktikvejlederkurset, som afsluttes inden udgangen af 1999. Samarbejdet med skolen er betinget af en del mødeaktiviteter fra såvel sygeplejersker som chefsygeplejerske.

Generel efteruddannelse for sygeplejersker

Der arbejdes på at sygeplejersker fra SDC får mulighed for at søge om kursusdeltagelse i amtets generelle efteruddannelse for sygeplejersker. Chancen for et sådan kursus er ikke så stor, idet der kun er 75 kursuspladser om året fordelt på tre hold. For at komme i betragtning skal der udarbejdes en motiveret ansøgning, og der skal påregnes en del hjemmearbejde, idet kurset er baseret på projektorienteret undervisning med udarbejdelse af en opgave.

Efteruddannelse for sygeplejersker, der arbejder med diabetes patienter

Specialuddannelse til diabetessygeplejerske er ikke et indsatsområde, som DSR eller Sundhedsstyrelsen har godkendt. Hvorimod Dansk Sygeplejeråd sammen med FS19 planlægger at gennemføre en længere varende (4-5 uger) teoretisk efteruddannelse på landsplan ultimo 1999 eller primo år 2000. Når kursets indhold, formål og kompetence er kendt, kan der udarbejdes specifikke uddannelseskrav om klinisk praksis i forhold til den enkelte afdeling. I DSR's regi anvendes betegnelsen klinisk sygeplejespecialist, når kompetence som ekspert er opnået. Betegnelsen diabetes-sygeplejerske er personrelateret, hvorimod klinisk specialist er opgaverelateret.

DSH

Udviklingen indenfor undervisning og uddannelse i sygeplejen har medført øget fokus på den kliniske sygeplejepraksis. Studienævnet har derfor foreslået, at højskolens hidtidige observationspraktik på sygeplejeskoler ændres således, at de studerendes mulighed for observationspraktik udvides til at omfatte både klinisk praktik, sygeplejeskoler og social- og sundhedsskoler. SDC er blevet forespurgt med henblik på at indgå i et formelt samarbejde med DSH om observationspraktik for sygeplejersker i kliniske afdelinger, hvilket er aftalt fra næste studieårs start. DSH har de sidste år arbejdet med fornyelse af uddannelsestilbudene, og der kommer både nye uddannelser og ændringer af de bestående uddannelser i nær fremtid.

Personaleudviklingssamtaler

Dette redskab er også en del af SDC's indsatsområder og skal implementeres i den fremtidige strategi for alle medarbejdere. Implementeringen forudsætter undervisning og træning i metoden, samt at der udvikles planer dels for fagområdet og dels for den enkelte medarbejder i relation til virksomhedens visioner og målsætning.

Forskning UCSF

UCSF's leder Lis Adamsen blev kontaktet i oktober 98 med henblik på, at SDC kan modtage nyhedsbreve, årsberetninger, kursustilbud og få et tættere samarbejde med centret i relation til sygepleje- og omsorgsforskning. Ansøgningen blev behandlet af bestyrelsen. Der var indkommet mange henvendelser om at blive medlem, de fleste fik i første omgang afslag på at blive fulgyldigt medlem. SDC kan p.g.a. sin forskningstradition og sit forskningspotentiale tilbydes medlemskab fra år 2000, prisen for at blive medlem skal forhandles i år. For dette beløb kan tilbydes forskningskurser, vejledning, undervisning og supervision.

Forskningsplan for SDC

For at opbygge en tradition for sygeplejeforskning nedsættes et sygeplejeforsknings- og udviklingsudvalg med chefsygeplejerske Lis Borrild som formand og med deltagelse af 3 - 4 forskningsinteresserede sygeplejersker. Lise Musaeus Nielsen og Hanne Charlotte Andersen er udpeget af ledergruppen. Sygeplejegruppen vælger 1-2 repræsentanter på sygeplejemødet den 27. maj 1999.

Forskningsgruppens formål er at initiere sygeplejefaglige forsknings- og udviklingsprojekter.

Mødeaktiviteter

For at udvikle og optimere god klinisk praksis planlægges fælles sygeplejefaglige eftermiddage en gang om måneden (hver 4. torsdag kl.14.00 - 16.00) samt en temaeftermiddag med fokus på sygeplejefaglige emner i efteråret 1999.

Konklusion - anbefalinger

Som det fremgår af denne beskrivelse har Steno Diabetes Center kun deltaget i få af Københavns Amts uddannelses- og udviklingsopgaver, hvorfor det anbefales at disse opgaver fremover bliver en naturlig del i kompetenceudviklingen. På denne måde kan den sygeplejefaglige indsats styrkes, og målet om at blive en pålidelig og ligeværdig samtalepartner i det danske sundhedssystem herved opnået.

En del aktiviteter kan igangsættes allerede i 1999, og som det fremgår, er der allerede taget initiativer til samarbejde med amtets sygehuse, sygeplejeskolen og på længere sigt med DSH og UCSF.

Afslutning

Det er mit håb, at *"Strategi for udvikling og forskning i sygeplejen år 2000 - 2010"* kan medvirke til fortsat udvikling af sygeplejen på SDC, og at den vil blive modtaget som et konstruktivt, positivt forslag, der kan anvendes i fremtidens personaleudviklingssamtaler.

Gentofte, den 5. maj 1999

Lis Borrild

Chefsygeplejerske

Referencer

Diabetescentret mod år 2000

Udarbejdet af Steno Diabetes Center i 1991

Visioner for perioden år 2000 - 2010

Udarbejdet af en tværfaglig arbejdsgruppe på Steno Diabetes Center i 1998

Mål og midler for sygeplejen

Steno Diabetes Center 1995

National delstrategi for sygeplejeforskning år 1999 - 2002

Udkast, DSR 1999

Benner Patricia. *Fra novice til ekspert, mesterlighed og styrke i klinisk sygepleje.*

Munksgaards Forlag, København 1995

Funktionsbeskrivelse

Udarbejdet 1996 af sygeplejeforstandere Lisbeth Vang og Lise Musaeus Nielsen

Funktionsbeskrivelse for sygeplejersker ansat på Steno Diabetes Center i lønramme 26.
(Vore specielt forhandlede stillinger).

Sygeplejersker, der ansættes i denne lønramme, forudsættes at have gennemgået et efteruddannelsesforløb, der kvalificerer dem til de specielle opgaver og det ansvar, der ligger i denne funktion, såvel sygeplejefagligt som videnskæssigt omkring sygdommens natur, behandling og komplikation.

Indstilling til denne stilling sker gennem afdelingsledelsen.

Organisatorisk placering

Sygeplejersken refererer i sin daglige funktion til den afdelingssygeplejerske, der er ansvarlig for koordineringen af de forskellige sygeplejeopgaver enten i ambulatoriet eller på senge-dagafsnittet.

Generelle funktioner

Sygeplejersken er en del af det samlede sygeplejepersonale og ligeledes af diabetes-teamet. Sygeplejersken indgår i den daglige funktion ved at:

- Tage del i de planlagte sygeplejeopgaver, der sikrer afviklingen af ambulatoriets samt senge-, dagafsnittets arbejdsgange
- Være fleksibel i sit arbejde overfor den øvrige sygeplejegruppe, bl.a. ved akut frafald, ferieafløsning m.m.
- Indgå i ethvert patient-sygeplejeforløb

- Samarbejde omkring gangfunktionen, hvor sygeplejersken må gå fra til akut ordinerede sygeplejeopgaver
- Tage over fra andre sygeplejersker, hvor et mere specialforløb af længere varighed er ønsket i den enkelte patientsituation. (Se "Specielle funktioner").

Specielle funktioner

Det forudsættes, at sygeplejersken

i samarbejde med afdelingssygeplejersken beskriver og løbende evaluerer mål og referencer, der synliggør den sygepleje og derved de sygeplejehandlinger, der danner grundlag for sygeplejen:

1. Selvstændigt kan planlægge og udøve en målrettet og formaliseret undervisning for den enkelte patient og dennes pårørende. Undervisningen tager udgangspunkt i den enkeltes/families behov, ressourcer, motivation og evne. Relevant tværfagligt personale inddrages efter behov i undervisningen.
2. Kan varetage individuel såvel som gruppeundervisning
3. Varetage udadvendte kontakter og aktiviteter såsom hjemmebesøg og institutionsbesøg omkring opgaver af betydning for den enkelte patient
4. Fungerer som koordinator af et undervisningsforløb, der planlægges/påbegyndes ambulantly på senge-/dagafsnittet eller i Type 2 klinikken med de involverede sygeplejersker og andre behandlere
5. Varetager forskellige rådgivningsopgaver ved henvendelse til diabetescentret fra f.eks. patienter, pårørende, andre sygehusafdelinger, institutioner, primær sektor, undervisningsinstitutioner o.l.

6. Selvstændigt at udføre udviklingsarbejde, igangsætter og medvirker i forskellige udvalg/arbejdsgrupper, internt/eksternt
7. Deltager i undervisningsopgaver af elever/studerende såvel som efteruddannelserne inden for de forskellige sundhedsuddannelser
8. Deltager i planlægningen og udførelsen af nationale og internationale undervisningsaktiviteter i diabetescentret
9. Bidrager med artikler om f.eks. undervisningsforløb, psykologiske og sociale forløb hos en person med diabetes.

Protokollat nr. 1

vedrørende kvalifikationstillæg til Diabetessygeplejersker

Protokollaterne 1 – 4 er udarbejdet af stabschef Henriette Orholm 2001

Målgruppe

Alle uddannede sygeplejersker ansat på Steno Diabetes Center (SDC) opfordres til og skal have mulighed for at følge nedenstående efteruddannelsesaftale for diabetessygeplejersker. Aftalen suppleres med et bilag, der specificerer aftalens praktiske og teoretiske indhold. Ansatte sygeplejersker på SDC, der allerede har opnået titlen diabetessygeplejerske i henhold til aftale med DSR i 1996, er ikke direkte omfattet af nærværende aftale. Såfremt disse måtte ønske opkvalificering på enkelte områder, imødekommes dette så vidt muligt.

Formål

Det ønskes at bibringe sygeplejerskerne en øget viden om diabetessygdommen og de komplikationer, den medfører samt øge forståelsen for behandling og pleje af diabetespatienter, herunder forebyggelse af sygdommens udvikling. Dette søges opnået gennem et uddannelsesforløb, der vil sætte sygeplejerskerne i stand til at analysere og teoretisere over praksis samt udvikle og implementere opnåede forsknings- og udviklingsresultater i patientplejen.

Indhold

Uddannelsesperioden løber over en 2-årig periode. Afdelingssygeplejersken står for den aktuelle tilrettelæggelse af den enkelte sygeplejerskes efteruddannelse. Vedkommende påser at koordinere med den til enhver tid værende sygeplejegruppe under hensyntagen til hospitalets drift.

Terminer og kompetencer tilrettelægges som følger nedenfor for den nyansatte sygeplejerske. For så vidt angår allerede ansatte sygeplejersker, indplaceres disse individuelt i forhold til den konkret opnåede kompetence.

Termin	Kompetence
---------------	-------------------

Funktioner

Efter:

4 måneder	Sygeplejersken kan fungere som ansvarshavende I aften- og nattevagt.
-----------	--

6 måneder	Sygeplejersken kan varetage telefonvagten
-----------	---

12 måneder **Pleje**

Termin **Kompetence**

Funktioner Sygeplejersken kan selvstændigt udøve sygepleje til patienter med type 1 og type 2 diabetes, identificere sygeplejeproblemer, opstille mål, udføre handlinger og evaluerer plejen både i relation til indlæggelse og ambulante behandling.

Undervisning

Sygeplejersken skal under supervision kunne afholde individuel og gruppeundervisning.

EDB

Sygeplejersken skal have tilegnet sig brugerkendskab til tilgængeligt IT-udstyr på SDC.

24 måneder Sygeplejersken skal

- selvstændigt kunne planlægge og udføre sygeplejeopgaver i ambulatoriet (inkl. Foramb. og RH) og på senge-dagafsnittet
- kunne observere, vurdere og pleje et diabetisk fodsår
- undervise selvstændigt i grupper og individuelt, såvel internt som eksternt samt kan oplære nyt personale og studerende
- deltage i udviklingen af klinisk praksis og af nyt undervisningsmateriale, udarbejdelse af standarder, instrukser og vejledninger
- kunne justere den diabetologiske behandling hos patienten
- kunne tage på hjemme- og institutionsbesøg, herunder vurdere og justere diabetesbehandlingen samt undervise patienten, pårørende og personalet

Teori/ Kvalifikationer

Inden for det første år Sygeplejersken skal deltage i

- Diabetesforeningens grundlæggende kursus i diabetes (1 – 2 dages kursus)
- Practical Diabetology som backseater
- SDC's studenterundervisning
- Tilegne sig viden gennem artikler. Der udarbejdes et idékatalog af chefsygeplejersken

Desuden tilstræbes det, at sygeplejersken deltager i kontaktsygeplejerskekursus på Sygeplejeskolen i Herlev.

Praksis

Efter 12 måneder Rotation påbegyndes i (for)ambulatoriet og Diabetesenheden på Rigshospitalet med henblik på at opnå kompetence til selvstændige sygeplejekonsultationer. I starten under supervision med henblik på stigende selvstændighedsgrad.

Ophold af dages varighed på SDC's øjenklinik, fodklinik og på klinisk fysiologisk afdeling med henblik på at få kendskab til funktionerne udført i disse afdelinger.

Deltage i hjemme- og institutionsbesøg, i starten som observatør siden under supervision for efter 24 mdr. at kunne nå målene skitseret ovenfor under funktioner.

Honorering

Når sygeplejersken har gennemgået det ovenfor skitserede og fulde efteruddannelsesforløb, typisk efter 24 måneders ansættelse, og under forudsætning af, at sygeplejersken varetager de i ovenstående skema nævnte funktioner, vil vedkommende oppebære et kvalifikationsstillæg på kr. 800,00 brutto pr. mdr. (1. april 2000 niveau).

Tillægget, der er pensionsgivende, ydes i forhold til den aktuelle ansættelsesbrøk og procentreguleres i overensstemmelse med Amtsrådsforeningens satser.

Tillægget ydes ikke til afdelingssygeplejersker og chefsygeplejerske. Tillægget kan dog godt kombineres med andre særfunktioner, der honoreres særskilt.

Den februar 2001

For Steno Diabetes Center
Knut Borch-Johnsen
Cheflæge

For Dansk Sygeplejeråd
Torben Bergholt

Protokollat nr. 2

vedrørende kvalifikationstillæg til kliniske specialister i diabetisk øjenssygdom

Målgruppe

Alle uddannede sygeplejersker ansat i Øjenklinikken på Steno Diabetes Center (SDC) opfordres til og skal have mulighed for at følge nedenstående efteruddannelsesaftale. Aftalen suppleres med et bilag, der specificerer aftalens praktiske og teoretiske indhold.

Formål

Det ønskes at bibringe sygeplejerskerne en øget viden om diabetessygdommen og de komplikationer, den medfører samt øge forståelsen for behandling og pleje af diabetespatienter, herunder forebyggelse af sygdommens udvikling. Dette søges opnået gennem et uddannelsesforløb, specifikt med fokus på øjenkomplikationer og behandling heraf.

Indhold

Uddannelsesperioden løber over en 2-årig periode. Afdelingssygeplejersken påtager sig den aktuelle tilrettelæggelse af den enkelte sygeplejerskes efteruddannelse. Vedkommende påser at koordinere med den til enhver tid værende sygeplejegruppe under hensyntagen til hospitalets drift.

Termin

Kompetence

Funktioner

Efter

4 måneder

Sygeplejersken kan varetage rutinemæssig øjenscreening, dvs. øjendrypning og fotografering samt give information til ukomplicerede øjenpatienter, herunder patienter uden diabetiske nethindeforandringer og andre øjensygdomme.

Sygeplejersken har brugerkendskab til edb-programmer anvendt ved øjenundersøgelsen.

12 måneder

Sygeplejersken kan:

- varetage screeningsundersøgelser på alle patienter
- rådgive og informere patienter og pårørende med særlige behov f.eks. efter laserbehandling eller kirurgiske indgreb i øjnene
- under supervision telefonisk vejlede, rådgive og visitere patienter med diverse øjensymptomer

Sygeplejersken skal have tilegnet sig brugerkendskab til tilgængeligt IT-udstyr på SDC.

24 måneder

Sygeplejersken kan

- selvstændigt telefonisk vejlede, rådgive og visitere patienterne
- observere og handle på uforudsete forløb
- forestå individuel- og gruppeundervisning såvel internt som eksternt samt undervise og oplære nyt personale og studerende
- deltage i udviklingen af klinisk praksis og nyt undervisningsmateriale, udarbejdelse af standarder, instrukser og vejledninger

Teori / Kvalifikationer

Sygeplejersken skal deltage i

- Diabetesforeningens grundlæggende kursus i diabetes (1 – 2 dages kurser)
- Practical Diabetology som backseater
- SDC's studenterundervisning
- Tilgængelige, relevante øjenkurser
- Tilegne sig viden gennem artikler. Der udarbejdes idékatalog af chefsygeplejersken.

Desuden tilstræbes det, at sygeplejersken deltager i Kontaktsygeplejerske-kursus på Sygeplejerskeskolen i Herlev.

Praksis

I løbet af andet år

Ophold af dages varighed i de øvrige afdelinger på SDC f.eks. forambulatoriet, fodklinik og fysiologisk afdeling samt være i praktik på KAS Herlev øjenafdeling f.eks. 1 uge for at opnå kendskab til de undersøgelser og behandlingsmetoder, der kan tilbydes diabetespatienter.

Honorering

Når sygeplejersken har gennemgået det ovenfor skitserede og fulde efteruddannelsesforløb, typisk efter 24 måneders ansættelse, og under forudsætning af, at sygeplejersken varetager de i ovenstående skema nævnte funktioner, vil vedkommende oppebære et kvalifikationstillæg på kr. 800,00 brutto pr. mdr. (1. april 2000 niveau).

Tillægget, der er pensionsgivende, ydes i forhold til den aktuelle ansættelsesbrøk og procentreguleres i overensstemmelse med Amtsrådsforeningens satser.

Tillægget ydes ikke til afdelingssygeplejersker og chefsygeplejerske. Tillægget kan dog godt kombineres med andre særfunktioner, der honoreres særskilt.

Den februar 2001

For Steno Diabetes Center
Knut Borch-Johnsen
Cheflæge

For Dansk Sygeplejeråd
Torben Bergholt

Protokollat nr. 3

vedrørende kvalifikationstillæg for særlig kompetenceudvikling

Målgruppe

Alle uddannede sygeplejersker med et par års ansættelse på Steno Diabetes Center (SDC), der måtte ønske at videreudvikle sine kompetencer ud over niveauet for diabetessygeplejerske eller klinisk specialist i diabetisk øjenssygdom.

Formål

Der er et ønske om at initiere sygeplejeforskning og -udvikling, gerne inden for den kliniske felt, for derigennem at fastholde SDC som et nationalt og internationalt forsknings-, udviklings- og behandlingscenter på højeste niveau. Ønsket er samtidig at give den enkelte medarbejder mulighed for at videreudvikle sine kompetencer.

Indhold

Parterne er enige om at lave en aftale, der nærmere præciserer mulighederne for kompetenceudvikling inden for delområder af diabetologien i relation til udvikling og forskning i den kliniske sygepleje, undervisning/pædagogik, ledelse og evt. klinisk lægevidenskabelig forskning i samarbejde med de ansvarlige overlæger/afdelingslæger.

Der nedsættes en arbejdsgruppe bestående af to sygeplejersker, en afdelingssygeplejerske samt chefsygeplejersken, som skal komme med et oplæg pr. 1. september 2001, der kan implementeres i efteråret 2001. Dette oplæg kan eksempelvis bygge på følgende:

Ansvars- og kompetenceområder

Sygeplejersken kan:

- indgå i den direkte sygepleje hos diabetespatienter med særlig komplicerede behandlings- og plejeforløb
- formidle forskningsresultater og ny faglig viden
- iværksætte og indgå i kvalitetsmåling og kvalitetsudvikling med henblik på at monitorere den sygeplejefaglige kvalitet
- selvstændigt at udføre udviklingsarbejde, herunder implementere og publicere resultaterne
- implementere og sikre opfølgning af udviklings- og forskningsresultater
- vejlede og være rollemodel i forbindelse med nye udviklingsprojekter
- være konsulent i samarbejdet mellem primær og sekundær sundhedstjeneste samt mellem SDC og amtets/H:S' øvrige diabetesafdelinger
- indgå i amtets udviklings- og forskningsgrupper for forskningsinteresserede sygeplejersker samt UCSF
- opsøge relevante sygeplejefaglige og diabetologiske fora nationalt og internationalt, f.eks. FS19 og FS20, EASD, eller FEND
- indgå i udvalgs- og arbejdsgrupper lokalt, regionalt, nationalt og internationalt

Teoretisk fundament

Sygeplejersken skal tilegne sig teoretiske kvalifikationer, der som minimum er på niveau med:

- Efteruddannelse for sygeplejersker i diabetespleje (FS19, 4 ugers modulopbygget efteruddannelse med projektarbejde)
- UCSF's forskerkursus over 10 mdr. (projektbeskrivelse + eksamen)
- Diplomstudium i klinisk sygepleje – oprettes via CVU Herlev Sygepleje
- Diplom eller kandidatstudie, sygepleje (1-1½ år som fuldtidsstudie) ved DSH eller Århus Universitet.

Honorering

Dette vil blive nærmere beskrevet i forbindelse med arbejdsgruppens oplæg.

Den februar 2001

For Steno Diabetes Center
Knut Borch-Johnsen
Cheflæge

For Dansk Sygeplejeråd
Torben Bergholt

Protokollat nr. 4

vedrørende tillæg for praktikvejlederfunktion

Målgruppe

Ansatte uddannede sygeplejersker på Steno Diabetes Center vil have mulighed for at indgå aftale med chefsygeplejersken om at påtage sig nedenstående funktioner og dermed forpligte sig til at kvalificere sig i overensstemmelse hermed.

Formål

Der er indgået aftale mellem Steno Diabetes Center og KAS Herlev om at modtage sygeplejestuderende i praktik i henhold til den til enhver tid gældende studieordning. For at kunne påtage sig denne opgave ønskes det, at et antal sygeplejersker på SDC varetager praktikvejleder- og kontaktsygeplejerskefunktionen i forbindelse med de studerendes ophold.

Den formelt ansvarlige for at have sygeplejestuderende i praktik på SDC er chefsygeplejersken. Praktikvejlederfunktionen ønskes derudover tilrettelagt som følger:

Der bør være 1-2 sygeplejersker på SDC, der har gennemgået det 7 (8) uger lange praktikvejlederkursus. Disse medarbejdere

- har den overordnede kontakt til Sygeplejeskolen
- har det overordnede ansvar for de studerende og koordinerer indsatsen blandt kolleger
- udarbejder generelt materiale og sørger for, at det er opdateret
- vedligeholder sit 7 (8) ugers kursus
- påtager sig forventningssamtale, midtvejs- og slutevaluering af den studerende, vejleder på pædagogiske øvelser og afsluttende opgave samt bistår med løbende supervision. Dette kan dog også uddelegeres til kontaktsygeplejersken.
- forestår enkelte studiedage, hvor den sygeplejestuderende måtte opholde sig på SDC

Endvidere bør alle diabetessygeplejersker på SDC være kvalificeret som kontaktsygeplejerske således, at de kan

- påtage sig forventningssamtale, midtvejs- og slutevaluering af den studerende
- vejlede på pædagogiske øvelser og den afsluttende opgave
- bistå med løbende supervision

Honorering

Til praktikvejlederen ydes et tillæg på kr. 10.000,00 brutto pr. år (1. april 2000-niveau). Tillægget ydes som kvalifikationsløn og tildeles så længe vedkommende gør brug af sine kvalifikationer til varetagelse af funktionen. Tillægget er pensionsgivende, reguleres med Amtsrådsforeningens satser og ydes i forhold til den aktuelle ansættelsesbrøk.

Til kontaktsygeplejersken ydes et tillæg på kr. 5.500,00 brutto pr. år (1. april 2000 niveau). Tillægget ydes som funktionsløn og tildeles alene i de perioder, den pågældende er tilknyttet.

tet en studerende (beregnes i hele måneder). Tillægget er pensionsgivende, reguleres med
Amtsrådsforeningens satser og ydes i forhold til den aktuelle ansættelsesbrøk

Den februar 2001

For Steno Diabetes Center
Knut Borch-Johnsen
Cheflæge

For Dansk Sygeplejeråd
Torben Bergholt

Handlingsplan i relation til kvalifikation

Udarbejde oversigt over specialfunktioner, der fremover skal varetages af diabetessygeplejersker f.eks.:

Tidsplan:
15.06.2001

- Adolescensgruppen (børn/ungdom)
- Graviditetsambulatoriet
- Pumpepatienter
- Undervisningsopgaver nationalt/internationalt
Herunder Practical Diabetes kurser, Steno Training and Application of Ressources courses (STAR) m.m.
- Novo Nordisk gæster
- Hjemme- og institutionsbesøg
- Udviklings- og forskningsgruppen
- Praktikvejleder

Handlingsplan i relation til kvalifikationsløb

• Indhente begrundede og prioriterede ønsker om fremtidige specialfunktioner fra alle diabetessygeplejersker	Tidsplan:
15.08.2001
• Udarbejde planer for opkvalificering af sygeplejersker til diabetessygeplejerske og/eller klinisk specialist i diabetisk øjenssygdomme	01.12.2001
• Nedsættelse af arbejdsgruppe, som kommer med oplæg vedr. uddannelse/opkvalificering til klinisk sygeplejespecialist
01.09.2001	
• Beslutte hvilke diabetessygeplejersker der får ansvar for hvilke specialfunktioner	01.12.2001
• I forbindelse med MUS-samtale individuelle planer for udvikling	01.08-01.12.2001

Specialopgaver for diabetessygeplejerskerne

Nedenstående memo blev udarbejdet 4. juli 2001 og sendt til diabetessygeplejerskerne Karen Groth-Andersen, Anne Sinding Olsen, Ann Jensen, Marianne Bruun, Susanne Kohlwes, Lotte Sehested, Grethe Hansen, Lene Dobson, Bente Blaaholm Nielsen, Mette Due-Christensen, Hanne Vesterdal Jørgensen, Hedvig Nissen, Birthe Jørgensen og Malene Graae

I forbindelse med forhandlingerne med DSR, er der udarbejdet en handlings-plan, hvor funktioner og kvalifikationer, der knytter sig til en diabetes-sygeplejerske på Steno Diabetes Center er beskrevet.

Alle diabetessygeplejersker skal i fællesskab varetage de specielle sygeplejeopgaver, som skal løses på SDC.

Derudover har diabetessygeplejerskerne forskellige kvalifikationer og ønsker, som skal tilpasses de øvrige opgaver, som skal varetages. For at kunne forene kvalifikationer og ønsker, bedes den enkelte diabetessygeplejerske give en kort begrundelse for, hvilke 3 specialområder, hun fremover har lyst til at varetage.

Opgaverne, som er beskrevet nedenfor, kan være af forskellig varighed, men alle opgaver vil være tidsbegrænsede typisk af perioder af 1 til 2 års varighed, eventuelt længere. Der vil være mulighed for at rotere i forskellige funktioner, og der skal gerne være mindst 2 personer, som kan supplere hinanden i opgaverne.

Alle bedes aflevere deres ønsker med begrundelse **inden den 20. august 2001**, hvorefter sygeplejeledelsen vil arbejde videre med at få tilpasset ønsker og kvalifikationer. Der vil blive udarbejdet forslag til, hvordan arbejdsplanlægningen kan tilpasses dette. Forslaget præsenteres for sygeplejerskerne ved et sygeplejemøde i efteråret til drøftelse.

Selv om man ikke på forhånd har kvalifikationerne til en bestemt opgave, kan man godt ønske at varetage opgaven, da der vil være mulighed for opkvalificering til mange af opgaverne.

Hvis der er spørgsmål i forbindelse med udfyldelse af skemaet vil Lis Borrild og Tine Kihl gerne være behjælpelige.

Specialopgaver for diabetessygeplejerskerne:

- 1) Adolescensgruppen (børn/ungdom)
- 2) Graviditetsambulatoriet
- 3) Pumpepatienter
- 4) Praktikvejleder
- 5) Nationale undervisningsopgaver

- Herunder: a) Hjemlige PRAC kurser
- b) Besøg af sundhedsfagligt personale
- c) Institutioner

6) Nationale/Internationale undervisningsopgaver

- Herunder: a) PRAC
- b) STAR
- c) NN gæster
- d) Frontiers
- e) FEND

7) Nationalt sygeplejefagligt samarbejde

Begrundede ønsker om varetagelse af specialopgaver for diabetessyge-plejersker:

1).....
.....
.....
.....
.....

2).....
.....
.....
.....
.....

3)
.....
.....
.....
.....
.....

NAVN:.....

Diabetessygeplejerske-specialopgaver på Steno Diabetes Center år 2002

Udarbejdet 2001 af chefsygeplejerske Lis Borrild og afdelingssygeplejerske Tine Kihl

Direkte patientrelaterede specialopgaver i ambulatoriet – Type 2 klinikken – Senge-
dagsafsnit – Rigshospitalet

OMRÅDE	1.	2.	3.	4.	ANSVARSHA- VENDE
Graviditetsamb.	Marianne Bruun	Lene Dobson	Lise Musaeus		Malene Graae
Børn/ungdoms- gruppen	Anne Sinding-Olsen	Susanne Kohlwes			Hanne Vesterdal Jørgensen
Pumper	Lotte Sehested	Mette Due-Christensen	Susanne Kohlwes	Anne Sinding-Olsen	Hanne-Charlotte Andersen
Praktikvejleder	Lene Dobson	Ann Jensen			Kirsten Engelhard Nielsen

Undervisningsopgaver internt og eksternt på SDC:

OMRÅDE	1.	2.	3.	4.	ANSVARSHAVENDE
Institutionsbesøg	Hanne Vesterdal Jørgensen	Bente Blaa-holm Nielsen	Lotte Sehested	Grethe Hansen	Hedvig Nissen
NN gæster og øvrige gæster	Bente Blaa-holm Nielsen	Ann Jensen	Mette Due-Christensen		Hedvig Nissen Lis Borrild
International Practical Courses, DK	Bente Blaa-holm Nielsen	Mette Due-Christensen			Birthe Jørgensen
International Practical Courses, Worldwide	Birthe Jørgensen	Lotte Sehested			Tine Kihl
STAR	Birthe Jørgensen	Lotte Sehested			Tine Kihl
Nationalt fagligt samarbejde	Lise Musaeus	Birthe Jørgensen			Lis Borrild
Internationalt fagligt samarbejde	Lise Musaeus				Lis Borrild